

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ВИДАВНИЧО-ПОЛІГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

© 2014 ІВАНОВ Ю. Б.

УДК 334.724:655

Іванов Ю. Б. Методичні аспекти аналізу економічного розвитку видавничо-поліграфічної діяльності України

Мета статті полягає у дослідженні актуальних підходів до аналізу економічного розвитку, зокрема, його проявів у контексті визначення пріоритетів видавничо-поліграфічної діяльності шляхом формулювання істотних характеристик груп факторів впливу та уточнення проведеного моделювання. У результаті дослідження було вивчено розвиток видавничо-поліграфічної діяльності в контексті забезпечення сталого розвитку і вирішення інституціональної проблематики розбудови нової інформаційної економіки. Проведено групування та структуризацію основних характеристик груп факторів, що визначають економічний розвиток видавничо-поліграфічної діяльності України. Обґрунтовано пропозиції до уточнення прогнозування та удосконалення моделі взаємного впливу виділених факторів на основі ієрархії чинників функціональної конкуренції з іншими сферами споживання інформації. Перспективами подальших наукових пошуків у даному напрямі є дослідження теоретико-методологічних засад управління та регулювання розвитку видавничо-поліграфічної діяльності в умовах інформаційного суспільства, вирішення за допомогою такого інструментарію завдань сталого розвитку, а на концептуальному рівні існує потреба в уточненні окремих засадничих категорій економіки знань.

Ключові слова: видавничо-поліграфічна діяльність, розвиток, інформація, фактори, моделювання

Табл.: 2. **Формул.:** 4. **Бібл.:** 27.

Іванов Юрій Борисович – доктор економічних наук, професор, заступник директора, Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України (пл. Свободи, 5, Держпром, 7 під'їзд, 8 поверх, Харків, 61022, Україна)

Email: ivn77@bk.ru

УДК 334.724:655

Іванов Ю. Б. Методические аспекты анализа экономического развития издательско-полиграфической деятельности Украины

Цель статьи заключается в исследовании актуальных подходов к анализу экономического развития, в частности, его проявлений в контексте определения приоритетов издательско-полиграфической деятельности путем формулирования существенных характеристик групп факторов влияния и уточнения проведенного моделирования. В результате исследования было изучено развитие издательско-полиграфической деятельности в контексте обеспечения устойчивого развития и решения институциональной проблематики развития новой информационной экономики. Проведены группировка и структурирование основных характеристик групп факторов, определяющих экономическое развитие издательско-полиграфической деятельности Украины. Обоснованы предложения к уточнению прогнозирования и совершенствования модели взаимного влияния выделенных факторов на основе иерархии функциональной конкуренции с другими сферами потребления информации. Перспективами дальнейших исследований в данном направлении являются формулирование теоретико-методологических основ управления и регулирования развития издательско-полиграфической деятельности в условиях информационного общества, решения с помощью такого инструментария задач устойчивого развития, а на концептуальном уровне существует потребность в уточнении отдельных основополагающих категорий экономики знаний.

Ключевые слова: издательско-полиграфическая деятельность, развитие, информация, факторы, моделирование

Табл.: 2. **Формул.:** 4. **Библ.:** 27.

Іванов Юрій Борисович – доктор економічних наук, професор, заступник директора, Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України (пл. Свободи, 5, Госпром, 7 під'їзд, 8 ет., Харків, 61022, Україна)

Email: ivn77@bk.ru

UDC 334.724:655

Ivanov Ju. B. Methodological Aspects of the Analysis of Economic Development of Publishing and Printing Activities in Ukraine

The purpose of the article is to study the actual approaches to the analysis of economic development, in particular, its manifestations in the context of determining priorities of publishing and printing industry by formulating the essential characteristics of groups of factors that influence and clarify the simulations performed. The study investigated the development of publishing and printing industry in the context of sustainable development and institutional development issues new information economy. Grouping and structuring of the basic characteristics of groups of factors determining the economic development of publishing and printing activities in Ukraine. Substantiated proposals to clarify and improve the forecasting model of mutual influence of selected factors on the basis of the hierarchy of functional competition with other areas of consumer information. Prospects for further investigation in this direction are the formulation of the theoretical and methodological foundations of management and regulation of publishing and printing industry in the information society, solutions using such techniques of sustainable development, and on the conceptual level, there is a need to clarify certain fundamental categories of knowledge economy.

Key words: publishing and printing activities, development, information, factors, modeling

Tabl.: 2. **Formulae:** 4. **Bibl.:** 27.

Ivanov Jurij B. – Doctor of Science (Economics), Professor, Deputy Director, Research Centre of Industrial Problems of Development of NAS of Ukraine (pl. Svobody, 5, Derzhprom, 7 pidydz, 8 poverkh, Kharkiv, 61022, Ukraine)

Email: ivn77@bk.ru

Актуальність проблеми. Сучасна видавничо-поліграфічна діяльність в Україні згідно з офіційними статистичними даними демонструє відсутність якісної зміни темпів зростання: в межах статистичних припущень зростають обсяги виробництва продукції, здійснюється інвестиційна діяльність, зростає кількість використаних ресурсів [3; 4; 13–16]. Однак задекларовані цілі розвитку галузі не мають системності у середньостроковій перспективі за умов такої динаміки, що обумовлює актуальність більш глибокого дослідження цієї проблеми.

Аналіз публікацій. В останні роки національні та глобальні економічні процеси обумовили змістовність наукових пошуків шляхів подальшої інтенсифікації, відповідно теоретико-методологічні засади процесів економічного розвитку є у фокусі ґрунтовних досліджень. Суспільство зіткнулося із серйозними обмеженнями потенціалу економічного зростання, сповільненням темпів споживання багатьох видів матеріальних благ, інфраструктурними дисбалансами при переході до використання інформації як основного відтворюваного ресурсу нової економіки. Деякі науковці вважають, що економіка нарощування виробництва матеріальних благ значною мірою вичерпала себе [6; 19–21]. При цьому актуальними знов є неінституціональні концепти та основні положення тео-

рії розвитку Й. Шумпетера, в якій розвиток розглядався як процес, пов'язаний з технічними та економічними змінами [26].

Мета статті полягає в обґрунтуванні оптимальних теоретико-методологічних підходів до визначення пріоритетного впливу факторів економічного розвитку суб'єктів видавничо-поліграфічної діяльності в контексті забезпечення ефективності функціонування.

Виклад основного матеріалу. Для комплексної характеристики процесів збільшення масштабів виробництва, рівня задоволення ринкового попиту, створення нових сфер підприємництва, підвищення результативності діяльності, стимулювання творчості та ініціативи у видавничо-поліграфічній діяльності використовувалася категорія «розвиток видавничо-поліграфічного підприємства» [23]. Ця сутність розглядалася як неперервний процес змін у видавничо-поліграфічній діяльності, що сприяє її кількісному та якісному зростанню, збільшує можливість і переваги суб'єктів господарювання у порівнянні з конкурентами. Відповідно до результатів дослідження світового розвитку промисловості UNIDO, видавничо-поліграфічна діяльність має сталу структурну складову, що в середньому по країнах світу становить орієнтовно 6% сукупного обсягу випуску обробної промисловості (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка галузевої структури обробної промисловості у світі, 1960 – 2010 рр., %

Роки	1960	1970	1975	1980	1990	2000	2010
Групи промислових товарів							
Продовольчі товари, напої	15,2	12,8	13,4	12,5	12,3	11,4	11,4
Текстиль та швейні вироби	6,6	5,1	5,5	4,9	4,8	3,7	3,2
Одяг, вироби зі шкіри, взуття	5,8	4,4	4,7	4,2	3,6	2,6	2,0
Вироби з деревини, меблі	4,3	3,8	3,7	3,4	3,2	2,9	2,2
Паперова продукція, продукти видавничо-поліграфічної діяльності	6,8	6,1	6,1	6,1	7,7	7,2	6,2
Продукція хімічної промисловості	10,2	13,3	14,4	14,9	15,6	15,8	16,0
Неметалева мінеральна продукція	4,8	4,8	4,9	4,8	4,3	3,9	3,4
Метали (чорні та кольорові)	8,7	8,3	7,7	7,1	6,0	5,4	5,9
Продукція машинобудування та металообробки	35,2	39,4	37,6	40,0	39,6	44,7	47,3
в т. ч. радіо-, теле- та комунікаційне обладнання (комп'ютери та електронні прилади)						13,9 (7,1)	23,3 (8,5)

Джерело: Складено автором за даними [27]

Отже, розвиток ВВП становить інтерес з позицій забезпечення сталого розвитку і вирішення інституціональної проблематики розбудови нової економіки. З іншого боку, економічний розвиток видавничо-поліграфічної діяльності досліджувався крізь систему показників, до яких належать:

- темпи приросту доходу від реалізації продукції;
- темпи приросту обсягів виробництва продукції;
- випуск основних видів продукції та темпи приросту її випуску;

- показники ефективності функціонування;
- показники матеріального забезпечення працівників галузі.

Більшість із вказаних показників характеризують економічне зростання галузі, проте у системі ці зведення надають лише фрагментарну характеристику, яка не повною мірою дає можливості щодо вичерпної кількісної та якісної визначеності щодо середньо- та довгострокової ефективності використання обмежених суспільних ресурсів. Водночас не враховується, що сутність економічного

зростання полягає у забезпеченні можливостей розширеного відтворення товарів і послуг із використанням традиційної технології виробництва і відображає кількісні зміни в економіці суб'єктів господарювання. Економічний розвиток відображає якісні зміни, коли не тільки збільшуються обсяги виробництва товарів, а продукуються їх нові види, використовуються нові технології, досягається капіталізація соціально-економічних змінних суспільної формації через впровадження новацій. Зростання може досягатися екстенсивним шляхом, що характерне для видавничо-поліграфічної діяльності останніх років, адже збільшення частки високоякісної сировини, матеріалів, що не виробляються вітчизняними виробниками, спричинило високий рівень цін на кінцеву продукцію. [1; 5; 7–9; 11; 12; 22; 25]. Разом із тим, вирішення зазначених завдань належить до сфери відповідальності національних регуляторів, які мають створити умови щодо забезпечення мож-

ливостей випереджального розвитку та порівняно великої доданої вартості у сферах, що є важливими для соціально-економічного розвитку країни. [9]

Виділяють три періоди, характерним ознаками яких були: суспільно-політичні функції видавничо-поліграфічної діяльності, роль держави в її функціонуванні, форма власності на засоби виробництва та виготовлену продукцію. Перший період охоплює час з початку ХХ ст. до 20-х рр., другий – 20–90-ті роки ХХ ст. і третій – з 90-х років ХХ ст. і до сьогодні. Виділено десять основних факторів, що визначали економічний розвиток видавничо-поліграфічної діяльності України: кількість суб'єктів; кількість працівників; вартість активів та основних засобів; обсяг замовлення; платоспроможність населення; державне регулювання галузі; інвестиції; конкуренція з боку інших інформаційно-комунікаційних технологій; конкуренція з боку закордонних виробників; коливання валютного курсу (табл. 2).

Таблиця 2

Характеристика груп факторів, що визначають економічний розвиток видавничо-поліграфічної діяльності України

Назва групи факторів	Вид факторів	Характеристика факторів
Попиту	Обсяг замовлень Платоспроможність населення	характеризують фізичну здатність підприємств галузі до зростання.
Пропозиції	Вартість активів та основних засобів Інвестиції Кількість суб'єктів Кількість працівників	дія цих факторів проявляється за певного рівня сукупних витрат споживачів — запити споживачів є визначальними для розвитку галузі
Розподілу (ефективності)	Конкуренція з боку закордонних виробників Колівання валютного курсу	стабільне економічне зростання передбачає повне використання ресурсів і досягнення оптимальної структури виробництва
Інституційні та соціально-культурні	Режим державного регулювання галузі Конкуренція з боку інших інформаційно-комунікаційних технологій	Соціально-економічні, нормативно-правові, інституціональні правила, інструментарій державного регулювання

Джерело: Складено автором на основі [5; 7–9; 22; 23; 25].

З метою прогнозування взаємного впливу виділених факторів було розроблено модель ієрархії цих факторів, яка, крім упорядкування за важливістю впливу на процес, уможливила подальший поділ на підпорядковані (внутрішні) компоненти для виявлення ступеня послаблення чи посилення дії основного фактора. [24]. Для розв'язання поставленої задачі параметри $z_1, \dots, z_n$, упорядковані за рівнями ієрархії, ідентифіковані числовими ваговими значеннями $g_1, \dots, g_n$, їх ймовірного впливу на економічний розвиток галузі. В результаті проведених досліджень, розташувачи фактори за визначеними рівнями, отримано ієрархічно структурований моделі, що імітують пріоритетність їх впливу на економічний розвиток видавничо-поліграфічної діяльності.

Побудовані ієрархічні моделі відображають зміни у важливості різних факторів, визначальних для економічного розвитку видавничо-поліграфічної діяльності України в різні періоди часу. За результатами проведено-

го дослідження можна прослідкувати, як, незважаючи на перетворення, що мали місце впродовж століття, держава зберігала вирішальний вплив на розвиток цієї сфери. За допомогою математичних методів було об'єктивно визначено зменшення впливу інших засобів інформаційно-комунікаційних технологій (кіно, радіо, телебачення, Інтернет) на розвиток ВПД, через структурування та інтенсифікацію функційної конкуренції із окремими сегментами. Важливим є висновок авторів, що обсяг замовлень ніколи не був вирішальним для розвитку видавничо-поліграфічної діяльності, проте превалювали якісні фактори споживання інформації. Це спростовує усталене твердження практиків про те, що багато проблем поліграфії як виробничої підгалузі пов'язане із значним зменшенням накладів друкованої продукції. [23; 24]

Відзначаючи у цілому правильно обраний шлях й велику вірогідність отриманих результатів, в ході моделювання потрібно відзначити недолік застосованої методики

[10], а саме: в результаті проведеного аналізу деякі фактори опинилися на одному рівні (тобто вони є рівнозначними), що є не зовсім коректним з точки зору інформаційних технологій та ускладнює подальший аналіз ситуації.

У зв'язку із цим пропонується для розв'язання цієї задачі застосувати інший метод: визначені фактори ідентифікуємо числовими ваговими значеннями. Нехай a_{ij} – показник, що визначає перевагу одного фактора відносно до іншого. Сукупність показників a_{ij} називають рангами елементів [18]. Чим більший ранг фактора, тим значніша міра його належності до множини істинних значень елемента. Оскільки досліджувані нами фактори мають певне функціональне навантаження, можна стверджувати, що міра її значущості є функцією ваги фактора, тобто $M(z_i) = F(z_i, g_i)$. Сукупність вагових значень факторів у матричному вигляді становитиме $A = (a_{ij})$. Ця матриця обернено-симетрична, що тотожно відношенню $A_{ij} = 1/a_{ji}$.

Для узгодженої матриці очевидним є співвідношення

$$a_{ij} = \frac{g_i}{g_j}; \quad i, j = 1, 2, \dots, n. \quad (1)$$

Відомо, що матричне рівняння $Ax = y$ є аналогом системи рівнянь $\sum_{j=1}^n a_{ij}x_j = y_i; \quad i = 1, 2, \dots, n$, яке з урахуванням відношення (1) може бути приведена до виразу $\sum_{j=1}^n a_{ij}g_j = ng_i; \quad i = 1, 2, \dots, n$, що відповідає скороченому векторному запису

$$Ag = ng. \quad (2)$$

У виразі (2) g – власний вектор матриці A з власним значенням n .

Для досліджуваної задачі взаємні впливи факторів, що визначають економічний розвиток видавничо-поліграфічної діяльності України, визначаються на основі експертних оцінок, тому величину a_{ij} не завжди можна обчислити точно на основі рівняння (1). Виходом із ситуації може стати використання наступних тверджень теорії матриць [17].

Якщо числа $\lambda_1, \dots, \lambda_n$ задовольняють рівняння $Ax = \lambda x$, тобто є власними значеннями матриці A , причому $a_{ii} = 1$ для всіх i , то

$$\sum_{i=1}^n \lambda_i = n. \quad (3)$$

Рівність (3) з додатковим урахуванням (2) означає, що тільки одне значення власного вектора матриці A рівне n , усі решта – нулі; тобто у випадку узгодженості експертних суджень максимальне власне значення матриці A дорівнюватиме n . Частка від ділення суми компонент власного вектора на кількість компонент (середнє арифметичне) визначить наближення до числа λ_{max} , котре називається максимальним або головним власним значенням. Ця величина стає основною характеристикою, що використовується для встановлення міри узгодженості експертних суджень стосовно попарних порівнянь факторів, що визначали економічний розвиток у задачах з лінгвістично невизначеними

критеріями, для розв'язання яких використовують теорію нечітких множин [18].

Крім того, стверджуємо, що за незначної зміни елементів a_{ij} обернено-симетричної матриці A власне значення її вектора також зміниться несуттєво, тобто власне значення λ_{max} буде близьким до n , а інші власні значення – значно відрізнятимуться від нуля. Звідси випливає, що величина відхилення λ_{max} від n може служити мірою узгодженості або адекватності експертних суджень стосовно ваг факторів залежно від рівня їх важливості у процесі роботи пилотовловача. Відхилення від узгодженості називається індексом узгодженості і виражається величиною

$$IU = \frac{\lambda_{max} - n}{n - 1}. \quad (4)$$

При цьому значення індексу узгодженості не повинно перевищувати 10% його еталонної величини.

Для визначення шкали пріоритетів потрібно побудувати квадратну обернено-симетричну матрицю попарних порівнянь, порядок якої визначається числом аналізованих факторів [17]. У загальному випадку подібні матриці є неузгодженими, заданий суб'єктивно числовий ряд вагових значень факторів слугуватиме допоміжним інструментом при встановленні попарних переваг між ними. Подібне зауваження стосується також використовуваної в таких випадках шкали відносної важливості об'єктів Сааті [2; 17].

Висновки. Згідно з пропонованим методом найкращою з визначених для видавничо-поліграфічної діяльності альтернатив буде та, для якої значення функції корисності максимальне, що у вимірі розроблення теоретико-методологічних засад державного регулювання формуватиме пріоритетність довгострокового горизонту планування із цілевстановленням, зосередженим на досягненні внутрішньої інтенсифікації використання наявного потенціалу розвитку видавничо-поліграфічної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Афонін О. В. Українська книга в контексті світового книговидавництва / О. В. Афонін, М. І. Сенченко. – К.: Книжкова палата України, 2009. – 278 с.
2. Бартіш М. Я. Дослідження операцій: [підруч. у 3-х ч.] / М. Я. Бартіш, І. М. Дудзяний. – Ч. 3: Ухвалення рішення і теорія ігор. – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2009. – 278 с.
3. Видавничо-поліграфічна галузь України в цифрах: 2001 – 2007 рр. / [уклад.: В. І. Воробйов, О. М. Петрашова, Ю. В. Швець]. – К.: УкрНДІСВД, 2010. – 176 с.
4. Видавничо-поліграфічна галузь України в цифрах: 2007 – 2008 рр. / [уклад.: В. І. Воробйов, О. М. Петрашова, Ю. В. Швець]. – К.: УкрНДІСВД, 2011. – 124 с.
5. Воробйов В. І. Удосконалення методичного забезпечення антикризового управління на підприємствах видавничо-поліграфічної галузі: [монографія] / В. І. Воробйов, А. М. Штангрет, О. М. Петрашова. – К.: УкрНДІСВД, 2010. – 296 с.
6. Гальчинський А. Економічний розвиток: методологія оновленої парадигми / А. Гальчинський // Економіка України. – 2012. – № 5. – С. 4 – 17.
7. Дурняк Б. В. Видавнича справа та поліграфічна діяльність в Україні: [монографія] / Б. В. Дурняк, А. М. Штангрет,

О. В. Мельников, Я. М. Угрин. – Львів : Українська академія друкарства, 2009. – 150 с.

8. Дурняк Б. В. Видавничо-поліграфічна галузь України : стан, проблеми, тенденції : Статистично-графічний огляд : [монографія] / Б. В. Дурняк, А. М. Штангрет, О. В. Мельников. – Львів : Українська академія друкарства, 2006. – 274 с.

9. Котляревський Я. В. Організаційно-економічний механізм розвитку видавничо-поліграфічної галузі в процесі гарантування інформаційної безпеки України : [монографія] / Я. В. Котляревський, А. М. Штангрет, О. В. Мельников. – Львів : Українська академія друкарства, 2012. – 214 с.

10. Лямец В. И. Системный анализ. Вводный курс : [учеб. пособие] / В. И. Лямец, А. Д. Тевяшев. – 2-е изд., перераб. и доп. – Х. : ХНУРЕ, 2004. – 448 с. – (Прикладная математика).

11. Мікула Н. А. Регіональний видавничо-поліграфічний кластер : [монографія] / Н. А. Мікула, Є. М. Палига, В. Б. Базилук. – Львів : Ліга-Прес, 2013. – 172 с.

12. Палига Є. М. Стан та розвиток видавничо-поліграфічного комплексу України : Регіональний аспект : [монографія] / Є. М. Палига, Г. І. Пушак, Я. Я. Пушак. – Львів : Українська академія друкарства, 2009. – 190 с.

13. Полиграфия Украины : 2009 – 2010 : [справочник] / [ред.-сост. : И. Крюкова, Я. Зоренко, Я. Нагорная, Н. Гуменная и др.]. – Вып. 6. – К. : Да Винчи, 2009. – 316 с.

14. Полиграфия Украины : 2010 – 2011 : [справочник] / [ред.-сост. : И. Крюкова, М. Дынник, Н. Головня, А. Розум и др.]. – Вып. 7. – К. : Да Винчи, 2010. – 292 с.

15. Полиграфия Украины : 2011 – 2012 : [справочник] / [ред.-сост. : М. Дынник, К. Орлик, Ю. Киорпе, А. Мельников и др.]. – Вып. 8. – К. : Да Винчи, 2011. – 254 с.

16. Полиграфия Украины : 2012 – 2013 : [справочник] / [ред.-сост. : М. Дынник, Ю. Весельская, З. Гаценко, А. Мельников и др.]. – Вып. 9. – К. : Да Винчи, 2012. – 254 с.

17. Саати Т. Принятие решений. Метод анализа иерархий / Т. Саати; [пер. с англ.]. – М. : Радио и связь, 1993. – 278 с.

18. Сявавко М. С. Інформаційна система «Нечіткий експерт» / М. С. Сявавко. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2007. – 320 с.

19. Хвесик М. Парадигмальний погляд на концепт сталого розвитку України / М. Хвесик, І. Бистряков // Економіка України. – 2012. – № 6. – С. 4 – 12.

20. Чухно А. А. Модернізація економіки та економічна теорія / А. А. Чухно // Економіка України. – 2010. – № 9. – С. 4 – 12.

21. Чухно А. А. Модернізація економіки та економічна теорія / А. А. Чухно // Економіка України. – 2010. – № 10. – С. 24 – 33.

22. Швайка Л. А. Економіка видавничо-поліграфічної галузі : [підручник] / Л. А. Швайка, А. М. Штангрет. – Львів : Українська академія друкарства, 2008. – 480 с.

23. Швайка Л. А. Економічний розвиток видавничо-поліграфічної галузі України : дослідження сутності, показників, факторів і результатів / Л. А. Швайка, В. М. Сеньківський, О. В. Мельников // Наукові записки (Українська академія друкарства). – 2012. – № 4 (41). – С. 95 – 102.

24. Швайка Л. А. Ієрархія факторів економічного розвитку поліграфічної галузі України / Л. А. Швайка, В. М. Сеньківський, О. В. Мельников // Наукові записки (Українська академія друкарства). – 2011. – № 3 (36). – С. 54 – 69.

25. Швайка Л. А. Розвиток і регулювання видавничого підприємництва : [монографія] / Л. А. Швайка. – Львів : Українська академія друкарства, 2005. – 424 с.

26. Шумпетер Й. Теория экономического развития. Капитализм, социализм и демократия / Й. Шумпетер; [пер. с англ.]. – М. : Эксмо, 2007. – 864 с.

27. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.unido.org/index.php?id=28>

REFERENCES

Afonin, O. V., and Senchenko, M. I. *Ukrainska knyha v konteksti svitovoho knyhovydannia* [Ukrainian book in the context of the world of publishing]. Kyiv: Knyzhkova palata Ukrainy, 2009.

Bartish, M. Ya., and Dudzianyi, I. M. *Doslidzhennia operatsii* [Operations Research]. Lviv: LNU im. Ivana Franka, 2009.

Chukhno, A. A. "Modernizatsiia ekonomiky ta ekonomichna teoriia" [The modernization of the economy and economic theory]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 9 (2010): 4-12.

Chukhno, A. A. "Modernizatsiia ekonomiky ta ekonomichna teoriia" [The modernization of the economy and economic theory]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 10 (2010): 24-33.

Durniak, B. V., Shtanhret, A. M., and Melnykov, O. V. *Vydavnycha sprava ta polihrafichna diialnist v Ukraini* [Publishing, printing and in Ukraine]. Lviv: Ukrainska akademiia drukarstva, 2009.

Durniak, B. V., Shtanhret, A. M., and Melnykov, O. V. *Vydavnycho-polihrafichna haluzi Ukrainy : stan, problemy, tendentsii* : Statystychno-hrafichnyi ohliad [Publishing and Printing industry in Ukraine: state, problems and trends: statistical, graphical overview]. Lviv: Ukrainska akademiia drukarstva, 2006.

Halchynskyi, A. "Ekonomichni rozvytok: metodolohiia onovlenoi paradyhmy" [Economic development: methodology revised paradigm]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 5 (2012): 4-17.

Kotliarevskyi, Ya. V., Shtanhret, A. M., and Melnykov, O. V. *Orhanizatsiino-ekonomichni mekhanizm rozvytku vydavnycho-polihrafichnoi haluzi v protsesi harantuvannia informatsiinoi bezpeky Ukrainy* [Organizational-economic mechanism of publishing and printing industry in the process of ensuring the information security of Ukraine]. Lviv: Ukrainska akademiia drukarstva, 2012.

Khvesyk, M., and Bystriakov, I. "Paradyhmalnyi pohliad na kontsept staloho rozvytku Ukrainy" [Paradigmatic view of the concept of sustainable development in Ukraine]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 6 (2012): 4-12.

Liamets, V. I., and eviashev, A. D. *Sistemnyy analiz. Vodnyy kurs* [System analysis. Introductory course]. Kharkiv: KhNURE, 2004.

Mikula, N. A., Palyha, Ye. M., and Bazyluk, V. B. *Rehionalnyi vydavnycho-polihrafichnyi klaster* [Regional publishing and printing cluster]. Lviv: Liha-Pris, 2013.

Palyha, Ye. M., Pushak, H. I., and Pushak, Ya. Ya. *Stan ta rozvytok vydavnycho-polihrafichnoho kompleksu Ukrainy : Rehionalnyi aspekt* [Status and development of publishing and printing industry of Ukraine: Regional Aspect]. Lviv: Ukrainska akademiia drukarstva, 2009.

Poligrafia Ukrainy : 2009 – 2010 [Printing of Ukraine: 2009 – 2010]. Kyiv: Da Vinchi, 2009.

Poligrafia Ukrainy : 2010 – 2011 [Printing of Ukraine: 2010 – 2011]. Kyiv: Da Vinchi, 2010.

Poligrafia Ukrainy : 2011 – 2012 [Printing of Ukraine: 2011 – 2012]. Kyiv: Da Vinchi, 2011.

Poligrafia Ukrainy : 2012 – 2013 [Printing of Ukraine: 2012 – 2013]. Kyiv: Da Vinchi, 2012.

Saati, T. *Priniatie resheniy. Metod analiza ierarkhiy* [Decision-making. Analytic hierarchy process]. Moscow: Radio i sviaz, 1993.

Siavavko, M. S. Informatsiina systema «Nechitkyi ekspert» [Information System "Fuzzy expert"]. Lviv: LNU im. Ivana Franka, 2007.

Shvaika, L. A., and Shtanhret, A. M. Ekonomika vydavnycho-polihrafichnoi haluzi [Economics of publishing and printing industry]. Lviv: Ukrainska akademiia drukarstva, 2008.

Shvaika, L. A., Senkivskiy, V. M., and Melnykov, O. V. "Ekonomichnyi rozvytok vydavnycho-polihrafichnoi haluzi Ukrainy : doslidzhennia sutnosti, pokaznykiv, faktoriv i rezultativ" [Economic development of publishing and printing industry in Ukraine: a study of the nature, parameters, factors and outcomes]. Naukovi zapysky (Ukrainska akademiia drukarstva), no. 4 (41) (2012): 95-102.

Shvaika, L. A., Senkivskiy, V. M., and Melnykov, O. V. "Ierarkhiia faktoriv ekonomichnoho rozvytku polihrafichnoi haluzi Ukrainy" [Hierarchy of factors of economic development of printing industry in Ukraine]. Naukovi zapysky (Ukrainska akademiia drukarstva), no. 3 (36) (2011): 54-69.

Shvaika, L. A. Rozvytok i rehuliuвання vydavnychoho pidpriemnytstva [The development and regulation of the publishing business]. Lviv: Ukrainska akademiia drukarstva, 2005.

Shumpeter, Y. Teoriia ekonomicheskogo rozvitiia. Kapitalizm, sotsializm i demokratsiia [Theory of Economic Development. Capitalism, Socialism and Democracy]. Moscow: Eksmo, 2007.

Vydavnycho-polihrafichna haluz Ukrainy v tsyfrakh : 2007 – 2008 rr. [Publishing and Printing industry in Ukraine in Numbers: 2007 - 2008 years]. Kyiv: UkrNDISVD, 2011.

Vorobiov, V. I., Shtanhret, A. M., and Petrashova, O. M. Udoskonalennia metodychnoho zabezpechennia antykrizovoho upravlinnia na pidpriemstvakh vydavnycho-polihrafichnoi haluzi [Improvement of methodological support of crisis management in enterprises publishing and printing industry]. Kyiv: UkrNDISVD, 2010.

Vydavnycho-polihrafichna haluz Ukrainy v tsyfrakh : 2001 – 2007 rr. [Publishing and Printing industry in Ukraine in Numbers: 2001 - 2007 years]. Kyiv: UkrNDISVD, 2010.

<http://www.unido.org/index.php?id=28>